

Література

1. Декрет КМУ «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» від 19.02.93 р. № 15—93 // Все про бухгалтерський облік. — 2008. — № 23 (1420). — С. 40—45.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193 // Все про бухгалтерський облік. — 2009. — № 15 (1532). — С. 17—20
3. 1С: Бухгалтерия 8 для Украины. Учебная версия. — М.: Фирма «1С», 2006. — 464 с.

В. М. Дуба, канд. екон. наук, доцент,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ОСОБЛИВОСТІ АВТОМАТИЗОВАНОГО ОБЛІКУ ІНВЕСТИВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ

Enterprise financial reporting system now cannot do without automatic accounting, in particular investments in intellectual capital determine effectiveness of organizational enterprise system as a whole.

Функціонування системи звітності підприємств нині стає неможливим без застосування автоматизованого обліку, зокрема, здійснення інвестування інтелектуального капіталу, що визначає ефективність усієї організаційної системи підприємства.

Порівняно з інвестуванням в інші форми капіталу інвестиції в інтелектуальний капітал є найбільш вигідними за аспектами корисності їх як для окремої людини, так суспільства у цілому, віддача від вкладення інвестиційних коштів у які відбувається, однак, не одразу, й можливості окупності витрат і одержання прибутку створюються лише на стадіях матеріалізації капіталу. Інвестиційний період інтелектуального капіталу значно довший, ніж у фізичного, у якого він становить у середньому 1—5 років, а щодо такої форми вкладання, як освіта, інвестиційний період може складати 12—20 років із поширенням на усе трудове життя.

Інтелектуальний капітал підвладний і фізичному й моральному зношуванню, однак процес зношування й знецінювання триває інакше, ніж у матеріально-речових факторів, й визначається ступенем: 1) природного зношування (старіння) людського організму й властивих йому психофізичних функцій й 2) морального зношування (застарівання) знань.

Нагромадження інтелектуального капіталу здійснюється у процесі накопичення працівником виробничого досвіду. Якщо цей процес здійснюється безупинно, у міру використання інтелектуального капіталу його якісна й кількісна (якість, обсяг, цінність) характеристики поліпшуються й збільшуються.

У перші роки функціонування інтелектуального капіталу за рахунок фізичного дорослішання працівника і накопичення ним виробничого досвіду, економічна цінність запасу його знань і здатностей не зменшується, як це відбувається з фізичним капіталом, навпаки — зростає, відбувається підвищення цінності інтелектуального капіталу. Звичайно темпи фізичного й морального зношування запасу знань і кваліфікації починають перекривати значення безупинно триваючого зростання іншого активу — виробничого досвіду, деś наприкінці другого десятиліття виробничого стажу. Лише з цього моменту починається процес знецінювання інтелектуального капіталу. Причому, темпи його. Як правило. Набагато нижче темпів амортизації основного капіталу.

Нарешті щодо матеріальних засобів виробництва, амортизаційний процес побудовано звичайно таким чином, щоб до кінця терміну служби повністю списати їх вартість, із інтелектуальним капіталом — інша справа, у більшості випадків закінчення трудової діяльності працівника зовсім не означає, що накопичений ним запас знань і навичок піддався повному зношуванню й знецінюванню.

Справа ще більше ускладнюється, якщо враховувати періодично ще й усе більш прискорюваний процес застарівання знань упродовж життя одного покоління й необхідність їх постійного відновлення в процесі безперервної освіти і навчання.

Соціальний розвиток визначається якостями людини саме як творчої особистості. Люди починають змінювати суспільство і себе: не відмовляються заради успіхів конвеєрного виробництва від розвитку своїх здібностей, й максимально їх вдосконалюють, не обмежують себе заради додаткових інвестицій, й споживають усе більше інформаційних благ і послуг заради збільшення інтелектуального капіталу. Природно, що в умовах колосального розвитку технологій від індивіда вимагається наявність не лише набору спеціальних знань і навичок, але й володіння певними якостями, найціннішими з яких виявляється вміння щодо генерування ідей.

Феномен творчості постає результатом трьох фундаментальних змін: 1) матеріальні потреби більшості людей досить повно задовольняються за рахунок порівняно нетривалого робочого ча-

су; 2) наука і знання перетворюються на безпосередню продуктивну силу, їх носії — уособленням досягнень нації, а цінності, пов'язані з освітнім рівнем та інтелектуальною діяльністю, — надійним орієнтиром для нових поколінь; 3) радикально змінюється сутність споживання: акценти у цій сфері зміщуються на нематеріальні блага, а засвоєння людиною інформації, що розвиває здатність до генерації нових знань, фактично перетворює споживання на елемент виробництва. Саме внаслідок таких змін творчість постає значимим видом продуктивної діяльності, одним з основних факторів соціального прогресу.

Інтелектуальні здібності потребують постійного розвитку, тренінгу, вони досить нестабільні, до того ж, важко піддаються вимірюванню з метою обліку і разом із тим саме вони стають засобами виробництва у сучасній економіці. Й відтак процес творчості переростає у діяльність, що націлена на розширене відтворення, тобто перетворення частки доданої вартості на нагромадження для подальшого використання у здійсненні нового процесу виробництва й удосконалення інтелектуального капіталу.

Разом із тим, творчість відрізняється від фізичної праці відсутністю матеріальної форми, тому творчий процес досить складно оцінити й провести облік і за аспектами вимірювання витраченого часу, правильної оцінки самого процесу праці як виробництва певних суспільних цінностей і оплати діяльності інтелектуального працівника.

Цінність інтелектуального капіталу визначається конкретною стратегією розвитку підприємства, націленістю такого капіталу на майбутні вигоди, що й визначає його вартість, однак до цього часу складно знайти способи вимірювання колективних знань персоналу компанії, їх досвіду, інтелектуальної власності тощо. За нинішньою нормативною бухгалтерською моделлю більшість інтелектуальних активів не ідентифікується і не відображається в обліку, оскільки не визнаються нематеріальними активами вітчизняними й міжнародними стандартами обліку, отже, й витрати на їх створення не капіталізуються. Відтак слід визнати необхідність зміни критеріїв й методологічних підходів до обліку інтелектуальних активів для зменшення розриву між суб'єктивними оцінками вартості підприємств та реальними показниками ціни їх активів шляхом визначення методів оцінки інтелектуального капіталу в балансі підприємства поєднанням об'єктивних вартісних показників, які добре відомі, та суб'єктивних індивідуальних оцінок.

Література

1. Брукинг Э. Интеллектуальный капитал: Ключ к успеху в новом тысячелетии: пер. с англ. / Ред. Л. Н. Ковалик. — СПб.: Питер, 2008. — 288 с.
2. Управление интеллектуальным капиталом: Уч. пособ. / В. П. Багов, Е. Н. Селезнев, В. С. Ступаков. — М.: ИД Камерон, 2006. — 248 с.

О. О. Дорошенко, аспірант,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ОБЛІКУ НА ПРОЦЕС АУДИТУ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

The role of the information accounting systems in the process of the audit of financially-economic activity of budgetary establishments is defined. The possibilities and risks for the internal control system of budgetary establishments, related with the use of automatized accounting systems, are listed.

Бурхливий розвиток інформаційних систем і технологій в сучасних умовах значно прискорюють темп життя. Їх використання у практично всіх сферах діяльності суспільства вимагає відповідної адаптації умов середовища.

Переваги використання інформаційних систем бухгалтерського обліку є очевидними. Це і скорочення значного обсягу рутинної роботи бухгалтера, і зменшення ймовірності виникнення помилок при обробці інформації, і наявність можливості отримання оперативної звітності на будь-який момент і за будь-який період часу та багато інших переваг. Застосування автоматизованих систем дозволяє максимально раціонально використати час для пошуку альтернативних управлінських рішень, резервів для економії ресурсів та найефективнішого їх використання.

Однак, функціонування інформаційних систем обліку впливає на контрольне середовище всередині підприємства, установи чи організації, що вимагає застосування нових підходів при здійсненні контролю за їх діяльністю.

Особливо, на наш погляд це стосується функціонування бюджетних установ, оскільки вони є розпорядниками бюджетних